

Ak o povinnom očkovaní hovoria v Rakúsku, konajme aj na Slovensku, hovoria lekári. Politici o tom neuvažujú (anketa)

19. novembra 2021 18:19

Povinné očkovanie je z právneho hľadiska možné zaviesť, ministerstvo spravodlivosti už o tom vypracovalo právnu analýzu.

V Rakúsku pristúpili v boji proti pandémie koronavírusu k tvrdým opatreniam – od pondelka bude v krajine tvrdý lockdown pre všetkých ľudí, nielen pre neočkovaných.

Od februára chce rakúska vláda zaviesť povinné očkovanie prakticky pre všetkých. Rakúsko by sa tak stalo prvou krajinou v Európskej únii, kde je očkovanie povinné. Zaočkovaných je tam zatiaľ zhruba 66 percent obyvateľov.

Na Slovensku je očkovanie dobrovoľné, zaočkovanosť je približne 46 percent, nemocnice hlásia nedostatok lôžok aj pľúcnych ventilácií. Bolo by povinné očkovanie riešením zlej pandemickej situácie u nás? Denník N oslovil s touto otázkou politikov aj odborníkov.

„Ak sa k takémuto kroku rozhodlo Rakúsko s výrazne lepšou situáciou, o to viac by tak malo konať Slovensko, kde zbytočne na covid zomiera viac ľudí, kde máme podstatne slabšie nemocničné kapacity a ktorého ekonomika si nemôže dovoliť málo efektívne a veľmi drahé protipandemické opatrenia,“ hovorí lekár Peter Visolajský, podľa ktorého je riešením povinné očkovanie seniorov.

„Po tom, ako vidím situáciu v nemocnici, ako denne vídam ľudí zbytočne trpieť a zbytočne umierať, plne podporujem myšlienku povinného očkovania,“ reaguje lekár Peter Sabaka. V súčasnej situácii by podľa neho bolo zavedenie povinného očkovania „najhumánnejším riešením“.

Odborníci v súčasnej situácii tiež podporujú čo najväčšie obmedzenie mobility.

“ V najviac postihnutých oblastiach s kolabujúcimi nemocnicami sa opatrenia na zníženie mobility mali zaviesť skôr. Regionálne lockdowny najmä pre

neočkovaných. Dôležitejšie ako ich zaviesť je však vymáhať ich dodržiavanie,“ myslí si molekulárny imunológ Vladimír Leksa.

Foto N – Tomáš Benedikovič

Očkovanie zatiaľ ostáva na Slovensku dobrovoľné

Vláda v tejto chvíli uvažuje o povinnom očkovaní rizikových skupín, vakcinácia tak naďalej ostáva dobrovoľná. Ministerstvo zdravotníctva vyzýva nerozhodnutých, aby sa rozhodli čo najskôr. V posledných dňoch ľudí ochotných zaočkovať sa prvou dávkou pribúda, vo štvrtok ich bolo 4794.

„Faktom tiež je, že ministerstvo vypracovalo analýzu, z ktorej jasne vyplýva, že povinné očkovanie je z právneho hľadiska možné zaviesť,“ hovorí ministerstvo zdravotníctva.

Ministerka spravodlivosti Mária Kolíková (SaS) hovorí, že ak povinné očkovanie bude jedinou cestou, ako zabezpečiť prístup k zdravotnej starostlivosti pre všetkých, nielen pre covidových pacientov, je na mieste uvažovať aj o povinnom očkovaní nielen pre rizikové povolania či vekové kategórie ľudí.

„Ústavnoprávne je určite priestor rozprávať sa o zavedení povinného očkovania, či už pre vybrané skupiny ľudí s ohľadom na ich prácu nevyhnutnú pre riadny

chod štátu, a to osobitne pri zdravotných pracovníkoch a pri ozbrojených silách, ale dá sa uvažovať aj o všeobecnej povinnosti," hovorí Kolíková.

Proti povinnému očkovaníu sú zástupcovia opozície. Zuzana Dolinková zo strany Hlas tvrdí, že povinné očkovaníe by ešte viac polarizovalo spoločnosť, čo si nemôžeme dovoliť.

„To, čo dnes považujem za dôležité, je počúvať hlasy odborníkov, neopakovať chyby z minulého roka a ruka v ruke s prijatými lockdownovými opatreniami okamžite nastaviť a spustiť kompenzačné mechanizmy vo všetkých oblastiach, ktoré tieto opatrenia zasiahnu,“ dodáva Dolinková.

Smer opatrenia, ktoré vytvárajú rôzne podmienky pre očkovaných a neočkovaných dlhodobo napáda a označuje ich za segregáciu.

Celé vyjadrenia odborníkov a politikov:

- 1. Rakúsko oznámilo, že od 1. februára zavedie povinné očkovaníe proti covidu. Čo si o takomto riešení myslíte a malo by sa zaviesť aj na Slovensku?**
- 2. Mali by sa na Slovensku urýchlíene zaviesť opatrenia na zníženie mobility, napríklad zatvoriť školy alebo vyhlásiť zákaz vychádzania?**

Ministerstvo zdravotníctva

Povinné očkovaníe určitých skupín obyvateľstva je praxou vo viacerých zahraničných krajinách. V tejto chvíli je na Slovensku očkovaníe na dobrovoľnej báze, preto prosíme ľudí, aby možnosť dobrovoľnej ochrany svojho zdravia a zdravia svojich blízkých využili.

V tejto chvíli sme za to, aby sa ľudia pre očkovaníe rozhodli dobrovoľne, prosíme však, aby nerozhodnutí tak čo najskôr urobili.

Faktom tiež je, že ministerstvo spravodlivosti vypracovalo analýzu, z ktorej jasne vyplýva, že povinné očkovaníe je z právneho hľadiska možné zaviesť.

Jana Bittó Cigániková, *predsedníčka parlamentného výboru pre zdravotníctvo, SaS*

Rozhodnutiu o kompletnom lockdowne v Rakúsku predchádzal lockdown len pre neočkovaných. SaS je presvedčená, že jediným skutočným riešením je očkovanie, preto podporuje opatrenia, ktoré dávajú viac slobody očkovaným na základe ich nižšieho epidemiologického rizika, čím pre neočkovaných zároveň zvyšujú motiváciu sa očkovať. Takéto riešenie je nielen funkčné, ale najmä trvalé.

Školy majú pri týždennom testovaní 300-tisíc detí pozitivitu 0,8 percenta. Deti nekončia v nemocniciach skoro vôbec a aj dospelí do 50 rokov, teda rodičia týchto detí, tvoria podľa dát IZP drvivú menšinu hospitalizácii, zároveň aj očkovaní ako takí. Preto opakujeme, že nepovažujeme za rozumné a motivačné robiť opatrenia zasahujúce očkovaných a to najmä preto, že to radikálne znižuje motiváciu sa očkovať. Prečo by sa niekto očkovoal, keď vakcíne z nejakého dôvodu neverí a navyše mu ani neprinesie slobodu navyše?

Argument o tom, že je kompletný lockdown potrebný, lebo očkovaní vírus šíria na neočkovaných neobstojí, pretože očkovaní nepomerne [menej vírus šíria](#), ide o zodpovednú časť obyvateľstva, ktorá dodržiava opatrenia a ak je zároveň lockdown pre neočkovaných (teda sa menej stretávajú), OTP v zamestnaní a príležitostné testovanie v školách, tak riziko prenosu sa znižuje na takú mieru, že by sme skôr mohli pre očkovaných uvoľňovať a tým znova zvyšovať motiváciu sa očkovať.

SaS je presvedčená, že je potrebné sa sústrediť na trvalo udržateľné riešenia a zamerať sa na problémové skupiny, teda lockdown pre neočkovaných, uvoľnenia pre očkovaných, prísnejšia kontrola a vymáhanie dodržiavania pravidiel, OTP v zamestnaní.

Veronika Remišová, *vicepremiérka a predsedníčka Za ľudí*

Zavedenie povinného očkovania pre určité skupiny ľudí nevidím ako cestu. Často sa skloňujú ako profesná skupina zdravotníci alebo opatrovatelia, ktorých je však nedostatok a zdravotnícke zariadenia si nemôžu dovoliť prepúšťať zdravotníkov. Za lepšiu cestu považujeme, aby zamestnávateľia mohli odmeňovať očkovaných zamestnancov, ktorí zodpovedným prístupom prispievajú k normálnemu fungovaniu podnikov a ekonomiky.

Mária Kolíková, *ministerka spravodlivosti, SaS*

Ak bude zrejmé, že to je jediná cesta ako zabezpečiť prístup k zdravotnej starostlivosti pre všetkých, a to nie len pre covidových pacientov pri všetkých potrebných diagnózach, tak je na mieste o tom uvažovať. Ako som už povedala viackrát, ústavnoprávne je určite priestor rozprávať sa o zavedení povinného očkovania, či už pre vybrané skupiny ľudí s ohľadom na ich prácu nevyhnutnú pre riadny chod štátu, a to osobitne pri zdravotných pracovníkoch a pri ozbrojených silách, ale dá sa uvažovať aj o všeobecnej povinnosti. Súčasne platí, že je potrebné, aby ako spoločnosť sme urobili maximum preto, aby sme tolerantne a trpezlivo všetkým ľuďom bez rozdielu vysvetľovali, prečo je očkovanie tá správna cesta pre ochranu zdravia a života našich ľudí. Súčasne chcem dôsledne uviesť, že je to môj osobný názor, osobitne ten politický, a že sa môže líšiť od názoru strany, ktorej som nominant.

2. V tomto momente by som určite nespochybňovala opatrenia, ktoré sme prijali ešte len včera. Treba teraz robiť maximum preto, aby sme ich uviedli do praxe, riadne kontrolovali ich dodržiavanie a v prípade ich porušenia vyvodzovali zodpovednosť. Samozrejme, ak by sa neukázali ako účinné, tak je možné, že budeme čeliť tomu, aby sme uvažovali o prísnejších opatreniach.

Zuzana Dolinková, prezidentka Zväzu ambulantných poskytovateľov, Hlas

V aktuálnej situácii si neviem predstaviť zaviesť povinné očkovanie na Slovensku. Trestuhodne sme premrhali ponúkané možnosti, ktoré sme ako krajina mali a ktorými sme mohli zvýšiť percento zaočkovanosti populácie na základe dobrovoľnosti a slobodného rozhodnutia každého človeka. A tým predísť tejto katastrofickej epidemiologickej situácii.

Napriek tomu, že strana Hlas pred letom vyzývala na prijatie opatrení na dôkladnú prípravu na tretiu vlnu, na nastavenie jasného manažmentu covidovej liečby v ambulanciách a zvýšenie zaočkovanosti, dnes nám nezostáva iné, ako plávať a neutopiť sa v ďalšej vlne pandémie, ktorá nás bude stáť ďalšie zbytočné obete. Nemôžeme dovoliť ešte viac polarizovať spoločnosť prijatím takejto povinnosti. To, čo dnes považujem za dôležité, je počúvať hlasy odborníkov, neopakovať chyby z minulého roka a ruka v ruke s prijatými lockdownovými opatreniami okamžite nastaviť a spustiť kompenzačné mechanizmy vo všetkých oblastiach, ktoré tieto opatrenia zasiahnu.

Peter Sabaka, lekár z *Infekčnej kliniky Univerzitetnej nemocnice v Bratislave, Kramáre*

Po tom, ako vidím situáciu v nemocnici, ako denne vídam ľudí zbytočne trpieť a zbytočne umierať, plne podporujem myšlienku povinného očkovania. Kým tu sa rútime do katastrofy, v krajinách s preočkovanosťou nad 80 percent žijú už ľudia svoje životy takmer normálne, a nevisí nad nimi hrozba kolapsu nemocníc a zatvárania ekonomiky.

Naopak, u nás hrozí ďalší lockdown, ktorý môže byť pre mnohých podnikateľov likvidačný. Pri tom dezinformačná scéna stále veselo šíri klamstvá o očkovaní a ochotne jej pri tom sekundujú mnohí politici. V tejto situácii by bolo zavedenie povinného očkovania najhumánnejším riešením.

Peter Visolajský, lekár, *šéf Lekárskeho odborového združenia*

1. Ak sa k takémuto kroku rozhodlo Rakúsko s výrazne lepšou situáciou, o to viac by tak malo konať Slovensko, kde zbytočne na covid zomiera viac ľudí, kde máme podstatne slabšie nemocničné kapacity a ktorého ekonomika si nemôže dovoliť málo efektívne a veľmi drahé protipandemické opatrenia.

Dlhodobo hovorím, že pre Slovensko v tejto situácii je riešením povinné očkovanie seniorov. Tak ako pri iných povinných očkovaníach, ktoré na Slovensku už máme, tieto sú nariadené pre danú skupinu obyvateľov, ktorá je ohrozená konkrétnym ochorením najvýznamnejšie. Preto aj povinné očkovanie seniorov na koronavírus je oprávnené. Dobrovoľné očkovanie kompetentní ani naši politici, žiaľ, nezvládli, ak teda chceme zachrániť viac životov a ďalej neničiť našu ekonomiku, efektívnejšie riešenie dnes nemáme. Obávam sa, že časom aj tak dospejeme do rozhodnutia, že inej cesty k záchrane životov niet, dovtedy nám však zbytočne umrie množstvo ľudí a bude nás to stáť obrovské financie. Preto čím skôr to spravíme, tým nižšiu cenu za toto poznanie zaplatíme.

2. Ak by sme aj zaviedli povinné očkovanie hneď od zajtra, zásadne to našej situácii na najbližšie týždne nepomôže a nemocnice a márnice sa budú plniť, až kým sa nevytvorí v populácii imunita po druhej dávke vakcíny. Dovtedy potrebujeme prijať opatrenia, ktoré zachránia ľudské životy a odľahčia nemocnice. Hoci sú pri delta variante menej efektívne, inú cestu, žiaľ, nemáme. Na zvrátenie tejto situácie musíme zaviesť čím skôr obmedzenie mobility ľudí. To má zmysel len vtedy, ak získaný čas využijeme na zaočkovanie čo najviac ľudí, inak náš problém len veľmi draho presunieme do budúcnosti.

Vladimír Leksa, *molekulárny imunológ a biochemik, vedúci laboratória molekulárnej imunológie Ústavu molekulárnej biológie SAV*

Áno, hovorím o tom od začiatku pandémie. Vírus je mimoriadne nákazlivý a je pandémia, čo spôsobuje v absolútnych číslach vysokú úmrtnosť. Ľudstvo ešte nebolo v situácii, že by mohlo pandémiu takýchto rozmerov potlačiť očkovaním, skôr to doteraz bola prevencia na zabránenie pandémií. Plus, vláda musí zabezpečiť účinné liečivá ako monoklonálne protilátky, molnupiravir a paxlovid, hneď ako ich schváli EMA.

2. V najviac postihnutých oblastiach s kolabujúcimi nemocnicami sa opatrenia na zníženie mobility mali zaviesť skôr. Regionálne lockdowny najmä pre neočkovaných. Dôležitejšie ako ich zaviesť je však vymáhať ich dodržiavanie.

Okrem očkovania a opatrení rozoznávam dve ďalšie veľmi dôležité veci, ktoré by sa mali urobiť hneď – vyvodiť trestnoprávnu zodpovednosť pre dezinformátorov a požiadať o medzinárodnú pomoc v nemocniciach – o prístroje a zdravotníkov.

Peter Kováč, lekár a právnik

Povinné očkovanie proti COVID-19 sa malo zaviesť už dávno pre osoby, ktoré majú zvýšené riziko nákazy vzhľadom na svoju profesiu či vzhľadom na svoj vek a zdravotný stav. Jediné, čo na to stačí, je rozhodnutie ministerstva zdravotníctva o zmene vyhlášky č. 585/2008 Z.z. Takéto rozhodnutie malo padnúť už dávnejšie, keď bolo jasné, že celková miera preočkovanosťi nedosiahne želanú úroveň. Možnou cestou môže byť aj spoluúčasť neočkovaných na úhrade nákladov za hospitalizáciu pri COVID-19, pokojne by stačilo spoluúčasť vo výške 100 eur. V situácií, keď sa už odkladajú pre počty neočkovaných chorých na COVID-19 život zachraňujúce operácie onkologických pacientov, musí ísť falošná solidarita nabok.

Čo sa týka zatvárania škôl, už minulé skúsenosti ukazujú, že je to problematické pre vylúčené komunity a žiakov so špecifickými poruchami. Zatvorenie základných škôl preto považujem za absolútne neprípustné, nevhodné a škodlivé. Pri stredných a vysokých školách to až taký problém nie je. Opatrenia na zníženie mobility by mali slúžiť najmä ako motivátor zaočkovať sa. Zákaz vychádzania

vyžaduje núdzový stav a jeho vyhlásenie nepovažujem za potrebné. Ide o extrémne opatrenie, ktorého prínosnosť je sporná a náklady – ekonomické aj politické príliš vysoké.

Ivan Humeník, *právník z advokátskej kancelárie h&h PARTNERS, zaoberá sa medicínskym právom.*

Už J. S. Mill poukázal na morálnu a právnu prípustnosť obmedzenia práv jednotlivca, ktorý je členom civilizovanej komunity (proti jeho vôli), pokiaľ dôvodom tohto obmedzenia je predchádzanie škody na iných.

Slovenské právne reálie poznajú model povinného očkovania, teda myslím si, že zahrnutie očkovanie proti covidu medzi povinné očkovanie by nebolo takou novinkou, s ktorou by právny poriadok u nás nemal historickú skúsenosť. Otázka ústavnoprávnej konformnosti povinného očkovania bola predmetom posudzovania Ústavného súdu, ktorý svojím nálezom (PL. ÚS 10/2013-146) vyslovil, že aj doterajšia úprava povinného očkovania upravená v zákona č. 355/2007 Z.z. a vo vyhláske MZ SR č. 585/2008 Z.z. je súladná s ústavou.

“Povinnosť” podrobiť sa očkovaním nemusia občania chápať tak, že štát ich bude k tomuto výkonu donucovať fyzickým násilím. Ide v podstate o zakotvenie tejto povinnosti s uvedením sankcie za jej nesplnenie. Dnes je touto sankciou pokuta, ktorá môže byť uložená v úhrnnej výške 331 eur. Vzhľadom na riziká, ktoré so sebou prináša covid 19 a v nadväznosti na to, že týmto rizikám je možné účinne čeliť očkovaním, by som bol za zakotvenie následku pre osoby, ktoré bezdôvodne odmietnu očkovanie v podobe povinnosti uhradiť náklady (alebo ich časť) spojenú s hospitalizáciou.

2. Prosím, deti čo možno najdlhšie uchráňme od obmedzovania sociálneho kontaktu s ich rovesníkmi a od prístupu k vzdelaniu. V tomto smere je asi nemožné formulovať vlastnú osobnú preferenciu, pretože je výrazom “laického” hodnotenia aktuálnej situácie a ľahko by z mojej strany došlo k omylu. Rád sa preto v otázke potreby a intenzity opatrení spolieham na odborníkov – zdôrazňujem slovo odborník, nie politik. Ideálne by bolo, keby to podobne ako ja mali v hlave nastavené aj naši štátni predstavitelia.